

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION

Bryssel den 10.1.2007
KOM(2006) 846 slutlig

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH
EUROPAPARLAMENTET**

Prioriterad sammanlänkingsplan

{SEK(2006) 1715}
{SEK(2007) 12}

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL RÅDET OCH
EUROPAPARLAMENTET**

Prioriterad sammanlänkingsplan

INNEHÅLL

1.	Det krävs brådskande åtgärder	3
2.	Den pågående utbyggnaden av Europas energiinfrastruktur	6
3.	Nödvändiga åtgärder – kommissionens förslag	8
3.1.	Viktig problemdrabbad infrastruktur	8
3.2.	Europeiska samordnare för främjande av utvalda prioriterade projekt.....	11
3.3.	Planering av kraftnäten utifrån konsumenternas behov	12
3.4.	Snabbare tillståndsförfaranden.....	13
3.5.	Tydliga investeringsvillkor	14
4.	Slutsatser	16
Bilaga 1		17
Bilaga 2		18
Bilaga 3		19
Bilaga 4		21

1. DET KRÄVS BRÅDSKANDE ÅTGÄRDER

Genom sammanlänkningsprojekt underlättas överföring av el och andra energilag mellan regioner och länder, och de är en förutsättning för en fungerande inre marknad. Vid det informella toppmötet mellan EU:s stats- och regeringschefer i Hampton Court i oktober 2005 betonades behovet av en förstärkt politik för att underlätta färdigställandet av prioriterade infrastrukturprojekt. Tidigare, vid Europeiska rådets möte i Barcelona 2002, hade man enats om att höja den lägsta nivån för sammankoppling av nät mellan medlemsstaterna till 10 %. Flera medlemsstater har ännu inte uppnått detta mål.¹ Vid Europeiska rådets möte i mars 2006 krävde man att en prioriterad sammanlänkingsplan (nedan kallad *planen*) skulle antas som ett inslag i en strategisk översyn av EU:s energipolitik (*Strategic European Energy Review, SEER*)². Vid sitt möte i juni 2006 betonade Europeiska rådet vikten av att ge fullt stöd åt externa infrastrukturprojekt som är inriktade på att åstadkomma tryggare energiförsörjning.

För att säkerställa en hållbar, konkurrenskraftig och trygg energiförsörjning måste den europeiska energipolitiken inriktas på att få till stånd en effektiv energiinfrastruktur.

Hållbarhet. Det krävs betydande ny energiinfrastruktur för att i kraftförsörjningen integrera el från förnybara energikällor. Denna infrastruktur kommer även att öka effektiviteten hos både ny och redan installerad produktionskapacitet på europeisk nivå, och risken för olönsamma investeringar i produktionskapacitet minskar.

Konkurrenskraft. Det krävs en effektiv energiinfrastruktur för att den inre energimarknaden skall fungera väl och utvecklas effektivt. Den främjar handeln mellan regionerna, vilket leder till verkningfull konkurrens och minskar utrymmet för missbruk av en dominerande ställning på marknaden.

Försörjningstrygghet. Den inre energimarknadens stora beroende av leveranser utifrån gör att det behövs en mångfald olika energikällor och på lämpligt sätt sammanlänkade nät för att öka försörjningstryggheten och solidariteten mellan medlemsstaterna (t.ex. för att komma till rätta med problemet ”energiöar”).

EU:s politik och åtgärder

Europeiska unionen har tagit fram en rad åtgärder för att stödja utvecklingen av en effektiv energiinfrastruktur i Europa.

För det första har EU i sina riktlinjer för transeuropeiska energinät (TEN-E-riktlinjerna)³ identifierat 314 infrastrukturprojekt (”*projekt av gemensamt intresse*”) vars färdigställande skall underlättas och påskyndas. Här ingår 42 högprioriterade ”*projekt av europeiskt intresse*” (se bilagorna 1 och 2). De kan vara av gränsöverskridande art eller på ett betydande sätt påverka gränsöverskridande överföringskapacitet. Riktlinjerna tillhandahåller ramar för en bättre samordning, för övervakning av framstegen i genomförandet och, i tillämpliga fall, för finansiellt stöd från gemenskapen, inbegripet lån från Europeiska investeringsbanken (EIB).

¹ T.ex. Polen, Förenade kungariket, Spanien, Irland, Italien, Frankrike, Portugal samt Bulgarien och Rumänien.

² KOM(2007) 1, 10.1.2007.

³ Beslut nr 1364/2006/EG. EUT L 262, 22.9.2006, s. 1.

För det andra har EU nyligen infört särskilda regler för att få till stånd en lämplig nivå av sammankoppling mellan medlemsstaternas el- och gasnät, samtidigt som unionen främjar ett stabilt investeringsklimat (direktivet om åtgärder för att trygga elförsörjning och infrastrukturinvesteringar⁴ respektive direktivet om åtgärder för att säkerställa en tryggad naturgasförsörjning⁵).

För det tredje framförde Europeiska rådet vid sitt möte i juni 2006 uppmaningen att *”ge fullt stöd till infrastrukturprojekt som är förenliga med miljöövervägandena och som syftar till att öppna nya leveransvägar för att diversifiera energiimporten, något som kommer att gagna alla medlemsstater.”*

Slutligen förklarade rådet vid sitt möte den 14–15 december 2006 att man kommer att arbeta vidare på att säkerställa långsiktig och tryggad energiförsörjning genom *”förverkligandet en sammankopplad, öppen och icke-diskriminerande inre energimarknad, med harmoniserade regler”* och genom *”utvecklat samarbete i syfte att ta itu med kriser, särskilt vid avbrutna leveranser.”*

Det krävs brådskande åtgärder

Trots denna lagstiftning är framstegen när det gäller utvecklingen av nät otillräckliga och det finns fortfarande stora hinder.

EU klarar i nuläget inte alls av att garantera ett företag med säte i en medlemsstat rätten att sälja el och gas i en annan medlemsstat på samma villkor som befintliga, inhemska företag i den medlemsstaten, dvs. utan diskriminering och nackdelar. Bristerna består främst i diskriminering i fråga om tillträde till nät och avsaknad av en likvärdig nivå på myndighetstillsynens effektivitet i medlemsstaterna. Detta förklaras närmare i kommissionens meddelande *Prospects for the internal gas and electricity market*.

EU har dessutom ännu inte löst problemet med att investera tillräckligt med kapital i ny infrastruktur baserat på ett gemensamt stabilt EU-regelverk för den inre marknaden. För att den gränsöverskridande handeln skall fungera väl krävs samordning mellan nationella energinät i fråga om tekniska normer, balansregler, gaskvalitet, system för kontakter mellan aktörer och system för hantering av överbelastning, men den saknas nu till stor del. Det bör särskilt nämnas att en otillräcklig separation (*unbundling*) av överföring och distribution från företagets övriga verksamheter gör att investeringarna blir felriktade. Nätföretagen, dvs. de som äger och driver näten, saknar incitament att bygga ut sitt nät i hela marknadens intresse, något som skulle underlätta för nya företag att komma in i produktions- eller distributionsledet. Det ovannämnda meddelandet om den inre marknaden visar att det finns gott om belegg för att investeringsbeslut i vertikalt integrerade företag leder till förmånligare behandling av dotterbolag eller andra närstående företag på distributionssidan. Vertikalt integrerade företag tycks dessutom vara särskilt obenägna att öka exempelvis kapaciteten för gasimport (genom investeringar i LNG-terminaler) i ett öppet förfarande. I vissa fall har detta lett till problem med försörjningstryggheten. Samma sak gäller i en del fall tillgång till anslutningskapacitet för nya produktionsanläggningar.

⁴ Direktiv 2005/89/EG. EUT L 33, 4.2.2006, s. 22.

⁵ Rådets direktiv 2004/67/EG. EUT L 127, 29.4.2004, s. 92.

För varje år som går belastas näten allt närmare gränsen för sin fysiska kapacitet, och det innebär större sannolikhet för tillfälliga försörjningsavbrott.⁶ Flera länder och regioner utgör fortfarande ”energiöar”, som i stor utsträckning är isolerade från resten av den inre marknaden. Det gäller i synnerhet de baltiska staterna⁷ och de nya medlemsstaterna i sydöstra Europa.

Det kapital som investeras i gränsöverskridande infrastruktur i Europa förefaller alarmerande lågt. Bara 200 miljoner euro per år investeras i elnät med huvudsyftet att öka den gränsöverskridande överföringskapaciteten.⁸ Det motsvarar endast 5 % av den sammanlagda årliga investeringen i elnät i EU, Norge, Schweiz och Turkiet.

Dessa siffror motsvarar inte ens vad som krävs för en effektiv infrastruktur som är i linje med målen för den europeiska energipolitiken. För att klara ett fullständigt genomförande av de prioriterade projekten i TEN-E-riktlinjerna⁹ måste EU före år 2013 investera minst 30 miljarder euro i infrastruktur (6 miljarder i elöverföring, 19 miljarder i gasledningar och 5 miljarder i terminaler för flytande naturgas [LNG]).

T.ex. så kommer anslutning av ytterligare el från förnybara energikällor till elnätet¹⁰ och internalisering av balanskostnader för icke reglerbara energikällor¹¹ att kräva uppskattningsvis 700–800 miljoner euro/år.

Eftersom de inhemska gasreserverna minskar kommer en allt större del av efterfrågan på gas att tillgodoses genom import. Detta starkare beroende kräver en anpassning av rättidiga investeringar i alla delar av försörjningskedjan för gas, och projekt för sammanlänknings av energinät utanför EU måste ges omfattande stöd. Trots dessa behov har IEA uttryckt oro över de allvarliga risker som är förknippade med underinvesteringar inom gassektorn som helhet¹².

Om EU fortsätter på den inslagna vägen när det gäller att utveckla energiinfrastrukturen kommer inte något av målen för den europeiska energipolitiken att kunna uppfyllas. Energipriserna kommer att gå upp till följd av överbelastning. Utbyggnaden av förnybara energikällor kommer att bromsas på grund av bristen på nätkapacitet för överföring inom eller mellan medlemsstater. De senaste erfarenheterna visar att det finns en besvärlig flaskhals för utbyggnaden av gröna energikällor: Den genomsnittliga byggtiden för en vindkraftspark är ungefär tre år medan det kan ta upp till tio år för att därefter ansluta och integrera geografiskt

⁶ Kommissionens rapport om framsteg i arbetet med att upprätta den inre el- och gasmarknaden [KOM(2005) 568 slutlig].

⁷ En förbindelse mellan Estland och Finland blev dock nyligen klar.

⁸ De årliga investeringarna för hela nätet uppgick till 3,5 miljarder euro (4 miljarder euro år 2006). ”TEN-E invest” study (2005).

⁹ Siffran 6 miljarder euro gäller elprojekt av europeiskt intresse. Detta belopp utgör endast en del av det totala nätbehovet i EU. T.ex. så ligger IEA:s prognos om det totala behovet av nätinvesteringar i EU mellan 2001 och 2010 på 49 miljarder euro. Investeringar för att undanröja flaskhalsar utgör följaktligen endast en del av det totala behovet. ”Lessons from Liberalised Electricity Markets” (OCDE/IEA 2005).

¹⁰ Den installerade vindkraften i Europa kommer att öka från 41 GW under 2005 till nästan 67 GW under 2008 (”The European Wind Integration Study EWIS for a successful integration of Wind power into European Electricity Grids”).

¹¹ Den höga koncentrationen av vindkraft i norra Tyskland, som huvudsakligen är ansluten till distributionsnät och som har otillräcklig överföringskapacitet i nord-sydlig riktning, gör att det går stora energiflöden genom de angränsande överföringssystemen. Det påverkar i ökande grad systemstabilitet och kapacitet i fråga om handel (EWIS).

¹² IEA-rapporten ”Natural Gas. Market Review 2006. Towards a Global Gas Market”.

åtskilda parker.¹³ På grund av otillräcklig nätkapacitet för överföring och begränsad produktion kommer dessutom de enskilda nationella elmarknaderna att kräva större kapacitet för reservproduktion för att täcka behoven vid oförutsedda efterfrågetoppar eller oväntade generatorfel, något som leder till lägre effektivitet hos kraftsystemen.

Målen för planen

I denna plan sammanfattas det aktuella läget för färdigställandet av de 42 projekten av europeiskt intresse för gas och el. Även projekt som avser terminaler för flytande naturgas (LNG) granskas, trots att de inte är av europeiskt intresse.¹⁴ Flera projekt framskrider väl, medan andra går sämre. Planen innehåller därför förslag på åtgärder för successivt färdigställande av de kritiska projekt som är kraftigt försenade. I planen föreslås dessutom åtgärder som skall främja stabila ramvillkor för investeringar.

Ett åtföljande arbetsdokument från kommissionen¹⁵ kompletterar denna plan som utgör en fördjupning av en tidigare analys¹⁶.

Planen koncentreras till de projekt av europeiskt intresse som rådet och Europaparlamentet kommit överens om i TEN-E-riktlinjerna. Andra projekt¹⁷ kan bli aktuella på medellång eller lång sikt inom ramen för nästa översyn av riktlinjerna.

2. DEN PÅGÅENDE UTBYGGNADEN AV EUROPAS ENERGIINFRASTRUKTUR

Vid kommissionens analys uppdagades en rad brister.

EI

Av de 32 projekten av europeiskt intresse (bilaga 3) är 20 försenade. 12 av dessa 20 projekt är försenade 1–2 år, och 8 projekt är försenade mer än 3 år. Det är endast för 12 av de 32 projekten (37 %) som inga förseningar har rapporterats. Bara 5 projekt är helt eller praktiskt taget helt genomförda.¹⁸ För ett avsnitt av ett projekt har man väntat i över 10 år på att det andra avsnittet skall bli klart.¹⁹ För två projekt håller bara vissa avsnitt på att byggas.²⁰

¹³ EWIS.

¹⁴ Inom en snar framtid måste man också titta närmare på sammanlänkningskor för olja och petroleumprodukter. Det beror på att olja fortsätter att spela en viktig roll i EU:s energisektor och på att EU:s beroende av oljeimport håller på att stiga till omkring 90 %. Ny överföringsinfrastruktur, t.ex. oljeledningar, kommer att behövas, inte bara för geografisk diversifiering, utan också för att klara de problem som är förbundna med den generella trenden i riktning mot bearbetning av tyngre och surare råoljor. Ett annat problem är det faktum att kapaciteten som för närvarande utnyttjas är otillräcklig. Det här kommer att ha störst betydelse för medlemsstaterna i Centraleuropa och Medelhavsområdet.

¹⁵ SEK(2007) 1715

¹⁶ SEK(2006) 1059.

¹⁷ T.ex. bygget av energikorridoren Centralasien–Kaspiska havet–Svarta havet och gasledningen Baku–Erzurum.

¹⁸ Förbindelsen Avelin (FR)–Avelgem (BE). Förbindelsen S. Fiorano (IT)–Robbia (IT). Förbindelsen S. Fiorano (IT)–Nave (IT)–Gorlago (IT). Förbindelsen V. Hassing (DK)–Trige (DK). Undervattenskabeln mellan Finland och Estland (Estlink).

¹⁹ För det belgiska avsnittet av projektet Moulaine (FR)–Aubange (BE) väntar man på att det franska avsnittet skall bli färdigt.

²⁰ Förbindelsen Philippi (EL)–Hamitabad (TR). Förbindelsen Hamburg/Krümmel (DE)–Schwerin (DE).

Denna brist på framsteg beror på flera olika faktorer, bland annat följande:

- Komplikationer i planeringen och andra tillståndsförfaranden ligger bakom de flesta förseningar. De rättsliga förfarandena är visserligen i stort sett jämförbara mellan de flesta medlemsstater, men de mest kritiska faserna (i bygglovsprocessen) genomförs enligt förfaranden som är organiserade på olika sätt. Detta är fallet när olika nät måste integreras²¹, när olika myndigheter är involverade i besluten²², eller när det är fråga om långdragna samrådsperioder och tillståndsförfaranden²³.
- När flera medlemsstater berörs av ett projekt leder avsaknad av harmoniserade planerings- och tillståndsförfaranden ofta till kraftiga förseningar.
- Motstånd av andra skäl än sådana som rör miljö eller hälsa²⁴ kan kraftigt försena färdigställandet av många projekt²⁵. Faktum är att kostnadskrävande och komplexa undervattenskablar, som inte har lett till något omfattande motstånd från allmänheten, har framskridit snabbare än vissa omtvistade sammanlänkningsprojekt på land.
- För vissa projekt har dessutom finansieringsproblem orsakat förseningar.²⁶ Det är särskilt aktuellt vid integrering av ”grön el” i elnätet och vid sammanlänkning med grannländer.
- Vissa systemansvariga förefaller ha varit långsamma med att öka den gränsöverskridande kapaciteten. Detta beror ofta på otillräckliga incitament inom ramen för regelverket eller på att vissa systemansvariga ingår i vertikalt integrerade företag som är ovilliga att öka befintliga leveranser eftersom detta skulle kunna få negativa konsekvenser för deras dotterbolag som står för leveransen av ström. På liknande sätt påstås olämpligt reglerade leveranspriser med korta löptider – dvs. priserna fastställs på nytt t.ex. var tredje månad eller en gång per år – ha hindrat utbyggnaden av prioriterad infrastruktur.

Gas

Totalt sett framskrider de flesta av de 10 gasledningsprojekten av ”uropeiskt intresse” relativt väl (se bilaga 4).

Inga kraftiga förseningar har rapporterats för merparten av projekten. Minst 7 av de 10 projekten av europeiskt intresse bör kunna tas i drift 2010–2013: en gasledning är redan

²¹ Förseningar till följd av behovet att integrera högspänningsledningar med järnvägsprojekt (förbindelsen Thaur (AT)–Brixen (IT)).

²² Undervattenskabeln Fennoscan mellan Finland och Sverige, där frågan om vattenrättigheter ingår i tillståndsförfarandena.

²³ Undervattenskabeln mellan Förenade kungariket och Nederländerna, med långdragna tillståndsförfaranden.

²⁴ Den visuella effekten har ofta stor betydelse för lokalbefolkningen.

²⁵ Förbindelsen St-Peter (AT)–Tauern (AT), förbindelsen Lienz (AT)–Cordignano (IT), förbindelsen Sentmenat (ES)–Bescanó (ES)–Baixas (FR), förbindelsen Hamburg/Krümmel (DE)–Schwerin (DE), förbindelsen Neuenhagen (DE)–Vierraden (DE)–Krajnik (PL).

²⁶ Utvidgning av UCTE-systemet österut för att införliva de baltiska staterna. Ökning av nätkapaciteten i Tyskland för att integrera grön el. Förbindelsen Tunisien–Italien.

klar²⁷, två håller på att byggas²⁸, och för ytterligare två håller bara vissa avsnitt på att byggas²⁹. Med denna infrastruktur kommer EU att vid utgången av 2013 ha fått ytterligare 80–90 miljarder kubikmeter importkapacitet per år, vilket motsvarar 16–17 % av EU:s beräknade gasbehov under 2010.³⁰

Arbetet med de 29 LNG-terminalerna och lagringsanläggningarna har emellertid varit allvarligt försvårat i flera medlemsstater. Man har blivit tvungen att överge 9 projekt³¹ och i stället söka alternativa lösningar. För 5 andra LNG-anläggningar ligger arbetet för närvarande nere³².

Sammanfattningsvis förefaller investeringarna och åtagandena inom försörjningskedjan för gas att vara tillfredsställande. Trots att flera viktiga gasledningsprojekt håller på att färdigställas verkar emellertid investeringsriskerna öka i fråga om gasledningar som korsar flera gränser. Förseningar beror också på miljöhänsyn eller lokalt motstånd, särskilt i fråga om LNG-terminaler. Ökade råmaterialkostnader och brist på kunnig arbetskraft har också nämnts.³³

3. NÖDVÄNDIGA ÅTGÄRDER – KOMMISSIONENS FÖRSLAG

3.1. Viktig problemdrabbad infrastruktur

Kommissionens bedömning är utgångspunkten för att se till att man både på EU-nivå och nationell nivå koncentrerar sin uppmärksamhet och sina insatser på de aktuella problemen. Berörda aktörer och nationella myndigheter bör nu arbeta för ett snabbt färdigställande av projekten.

Åtgärd 1: Den viktigaste infrastrukturen som dras med allvarliga problem har identifierats

El

Kommissionen har identifierat följande viktiga problemdrabbade projekt, som är av avgörande betydelse för att man skall kunna fullborda den inre marknaden eftersom de behövs för att integrera elproduktion från förnybara energikällor på marknaden och i hög grad skulle öka försörjningstryggheten. Problemen består i att de drabbats av omständigheter som kan leda till förseningar i genomförandet.

Projekt	Berättigande	Datum för färdigställande	Anledning till förseningen
---------	--------------	---------------------------	----------------------------

²⁷ Ledningen mellan Libyen och Italien via Sicilien (*Green Stream*).

²⁸ TRANSMED II-ledningen mellan Algeriet–Tunisien och Italien via Sicilien, ledningen Balgzand–Bacton mellan Nederländerna och Förenade kungariket.

²⁹ Den nordeuropeiska gasledningen och gasledningen Turkiet–Grekland–Italien.

³⁰ PRIMES-analysen *European Energy and Transport. Scenarios on key drivers*. (2004).

³¹ LNG-terminaler i Corgliano Calabro på kusten mot Joniska havet; i Montaldo di Castro, Lamezia Terme och San Ferdinando på kusten mot Tyrrenska havet; i Vado Ligure på kusten mot Liguriska havet, samt en andra LNG-terminal på grekiska fastlandet.

³² En LNG-terminal i Muggia, en LNG-terminal i Brindisi, en LNG-terminal i Taranto, en LNG terminal på Sicilien samt en LNG-terminal i Livorno (havsbaserad).

³³ IEA. 2006.

		som meddelats 2004 (2006)	
Kassø (DK)– Hamburg/Dollern (DE)	Denna förbindelse är avgörande för att integrera stora volymer vindenergi i norra Tyskland, Danmark, Nordsjön och Östersjön och för handel med norra Europa; även för att säkerställa säkerheten för nätet och handeln.	2010 (2012) Projektet befinner sig fortfarande i förstudiefasen	Tätbefolkat område: många markägare
Hamburg/Krümmel (DE)–Schwerin (DE)	Integrering av vindenergi; stänga gapet mellan EU:s östra och västra kraftnät.	2007 (2007) Tillståndsfas	Lokalt motstånd: sträckning, oro över elektromagnetiska fält, förstoring av den visuella miljön. Tidsödande offentliga samrådsförfaranden. Flera intressenter. Ingen uppfattning om överregionala eller europeiska perspektiv.
Halle/Saale (DE)– Schweinfurt (DE)	Se raden omedelbart ovanför.	2010 (2009) Tillståndsfas	Går genom Thüringer Wald. Lokalt motstånd: negativa konsekvenser för turismen, oro över elektromagnetiska fält, förstoring av den visuella miljön. Flera intressenter. Ingen uppfattning om överregionala eller europeiska perspektiv.
St-Peter (AT)– Tauern (AT)	Mest tätbefolkade området i Centraleuropa vilket skapar risker för en säker drift av nätet	2010 (2011) Tillstånds- /förstudiefas	Långdraget tillståndsförfarande: ytterligare samordning krävs. Lokalt motstånd: elektromagnetiska fält, den visuella miljön, skyddade fåglar och insekter. Besvärlig terräng. De myndigheter som ansvarar för miljökonsekvensbedömningen och tillståndsgivningen är inte anpassade för större infrastrukturprojekt.
Südburgenland (AT)–Kainachtal (AT)	Se raden omedelbart ovanför.	2007 (2009) Tillståndsfas	Långdraget tillståndsförfarande. Lokalt motstånd: den visuella miljön, elektromagnetiska fält, krav på undervattenskabel. Det kan uppstå motstånd mot bygge av tillfartsvägar till anläggningen. De myndigheter som ansvarar för miljökonsekvensbedömningen och tillståndsgivningen är inte anpassade för större infrastrukturprojekt.
Dürrrohr (AT)– Slavětice (CZ)	Nödvändig förbindelse till nya medlemsstater och till Centraleuropa	2007 (2009) Projektet befinner sig fortfarande i förstudiefasen	Österrikes motstånd mot kärnkraft, kopplat till en förstärkning av det österrikiska nätet (nord–syd). Skyddat område. Lokalbefolkningens känslighet avseende elektromagnetiska fält (AT).
Udine Ovest (IT)– Okroglo (SI)	Kraftigt överbelastade förbindelser mellan Slovenien och Italien Stor risk för strömbrott i Italien Förbindelse av stor betydelse för elflöden på EU-nivå	2009 (2011) Projektet befinner sig fortfarande i förstudiefasen	Svårigheter att identifiera punkter vid gränsövergångar mellan Italien och Slovenien. Mycket tätbefolkat område. Potentiella kommersiella problem. Definition av sträckningen: 35 % av territoriet i Slovenien ingår i program-

			met Natura 2000. Lokalt motstånd: elektromagnetiska fält, den visuella miljön. Förhandsvillkor från slovenskt håll: färdigställandet av förbindelsen Berecevo–Krsko och sammanlänkningen till Ungern. Kräver först förbättring av IT-nätet i Italien.
Kraftförbindelse mellan Litauen och Polen, inbegripet uppgradering av det polska nätet (DE-PL)	Avgörande för att ansluta det baltiska nätet till UCTE-systemet	2012 (2013) Projektet befinner sig fortfarande i förstudiefasen	Samordning och otillräckligt politiskt stöd i det föregående. Osäkerhet till följd av olika synkroniseringsområden. Det polska nätet stabilitet. Går genom ett naturskyddsområde. Expropriation kräver lagändringar i Polen. Behov av back-to-back-omvandlarstation. Osäkerhet i fråga synkroniseringsområden.
Sentmenat (ES)–Bescanó (ES)–Baixas (FR)	Avgörande för att ansluta UCTE-systemet till den pyreneiska ”energiön”	2007 (2009) Tillståndsfas	Går över Pyreneerna. Svårigheter att identifiera punkter vid gränsövergångar mellan Spanien och Frankrike. Lokalt motstånd.
Moulaine (FR)–Aubange (BE)		2010 (2012) Det belgiska avsnittet av projektet är klart; det franska avsnittet befinner sig fortfarande i förstudiefasen.	Projektet Avelin–Avelgem är prioriterat. Svårigheter att få acceptans i landsbygds- och tätortsområden. Linjedragningen på den franska sidan är inte fastställd än (13–16 km fattas).
Undervattenskabeln mellan Förenade kungariket och Nederländerna		2008 (2010) Tillståndsfas	Långdragna miljöprövningar. Långdraget nederländskt tillståndsförfarande. Tidskrävande förfaranden för offentliga samråd i båda länderna. Osäkerhet om finansiering och bidrag. Osäkerhet om tillsynsmyndighetens reglering av kabeln (t.ex. krav för undantag; riktlinjer för hantering av överbelastning).

Gas

Inom gassektorn är det nödvändigt att EU diversifierar sin försörjning som för närvarande kommer från Norge, Ryssland och Nordafrika. Det är viktigt att ha en ”fjärde korridor” för distribution av alternativ gas (30 miljarder kubikmeter eller 7 % av EU:s gasbehov 2010) från Centralasien, regionen kring Kaspiska havet och Mellanöstern genom Nabucco-ledningen.

EU måste dessutom se till att samtliga av de prioriterade gasprojekten som för närvarande är försenade snabbt slutförs. Kommissionen konstaterar att GALSI-ledningen, som förbinder Algeriet och den italienska halvön (via Sardinien), är kraftigt försenad.

Leveranser av en ökad mängd importerad gas måste även kunna säkerställas i slutet av försörjningskedjan, för att gasen skall nå slutanvändarna. Uppbyggnaden av efterföljande distributionsled är mycket viktig (dvs. ledningar mellan den tyska, danska och svenska gasmarknaden, samt mellan marknaderna i Tyskland, Beneluxländerna och Förenade kungariket). Slutligen kan LNG i hög grad öka flexibiliteten, i synnerhet för medlemsstater som uteslutande är beroende av en enda gasförsörjningskälla. LNG kan utgöra en bra reserv

som bidrar till en trygg gasförsörjning och ökar konkurrensen på marknaden. I detta sammanhang kommer kommissionen att under 2007 överväga huruvida det krävs gemenskapsåtgärder för att öka energisolidariteten genom en handlingsplan för LNG.

3.2. Europeiska samordnare för främjande av utvalda prioriterade projekt

I enlighet med TEN-E-riktlinjerna får kommissionen, i överenskommelse med de berörda medlemsstaterna och efter samråd med Europaparlamentet, utse en eller flera europeiska samordnare.

Respektive samordnare kommer att främja den europeiska dimensionen för ”sitt” eller ”sina” projekt och inleda en gränsöverskridande dialog mellan projektföretagen, allmänheten och den privata sektorn, liksom med lokala och regionala myndigheter och lokalbefolkningen. Samordnaren kommer att hjälpa till med att samordna de nationella förfarandena – däribland miljöprövningar – och lämna en rapport om hur projektet eller projekten framskrider och om svårigheter eller hinder som kan leda till större förseningar.

Åtgärd 2: Att utse europeiska samordnare (se avsnitt 3.1)

I början av 2007 kommer kommissionen att föreslå att europeiska samordnare utses för att främja färdigställandet av följande projekt:

El:

Kraftledningen mellan Tyskland, Polen och Litauen, särskilt förbindelsen Alytus–Elk (back-to-back-station).

Anslutning av havsbaserad vindkraft i norra Europa (Danmark, Tyskland och Polen).

Förbindelsen mellan Frankrike och Spanien, särskilt förbindelsen Sentmenat (ES)–Bescanó (ES)–Baixas (FR).

Gas:

Nabucco-ledningen.

Vid en senare tidpunkt, och beroende på de framsteg som görs, kommer europeiska samordnare att övervägas för följande projekt:

El:

- Förbindelserna inom och till Österrike.
- Sammankopplingen mellan Italien och Slovenien.
- Förbindelserna mellan Förenade kungariket och europeiska kontinenten.
- Förbindelsen Moulaine (FR)–Aubange (BE).

Gas:

- GALSI-ledningen, som förbinder Algeriet och Italien via Sardinien och Toscana, med en avlöpare till Frankrike via Korsika.
- Ledningen Sverige–Danmark–Tyskland.
- Kapacitet för efterföljande distribution av gas mellan Tyskland, Nederländerna, Belgien och Förenade kungariket.
- Färdigställande av diverse LNG-terminaler som är kraftigt försenade.

3.3. Planering av kraftnäten utifrån konsumenternas behov

Det senaste strömavbrottet den 4 november 2006, som drabbade åtta EU-länder, illustrerade det faktum att den europeiska kontinenten i vissa avseenden redan fungerar som ett enda kraftsystem, men med ett kraftnät som inte var utformat för detta syfte.

Europas kraftsystem, inklusive dess nätinfrastuktur, måste planeras, byggas och drivas för de konsumenter det kommer att betjäna. Att identifiera, planera och bygga sådan infrastruktural på liberaliserade marknader är en fortlöpande process som kräver dels regelbunden övervakning, dels samordning mellan marknadsaktörer. Det är inte bara en fråga om att bygga flera sammanlänkninvar eller kraftverk i varje region, utan även en fråga som rör EU:s framtida energimix, driften av ett system där andelarna av icke reglerbar kraftproduktion är större samt var produktionsanläggningar skall ligga rent geografiskt. Öppenhet och insyn i fråga om nätsträckningar där det kan uppstå överbelastning på kort och lång sikt är av grundläggande betydelse.

Inom EU bör planering av erforderlig infrastruktural och/eller produktionskapacitet genomföras med ökad samordning och i god tid, såväl inom de enskilda energiregionerna var för sig som mellan dem. Detta mål sammanfattas i kommissionens meddelande *Prospects for the internal gas and electricity market*³⁴. Två huvudstrategier för att öka samordningsnivån mellan systemansvariga kommer att övervägas.

Användning av Galileo för noggrann realtidsövervakning av gas- och elnäten är absolut nödvändig för utveckling av ett innovativt ”intelligent” energinät. Med hjälp av Galileo kan man fortlöpande övervaka och styra kraftsystemet i realtid. Den här tekniken kommer också att vara ett inslag i det kommande europeiska initiativet för skydd av kritisk energiinfrastruktur (*European Initiative for the protection of Critical Energy Infrastructure*).

Åtgärd 3: Samordnad planering på regional nivå

Under 2007 kommer kommissionen att lägga fram ett förslag om att inrätta en förstärkt ramorganisation för samordnad nätplanering med deltagande av de systemansvariga som leder projekten.

Meningen är att ramorganisationen skall fungera som ett forum för övervakning och analyser av den aktuella och framtida utvecklingen av nät inom respektive energiområde, något som gör det möjligt att förbättra överföringskapaciteterna mellan medlemsstaterna på regional basis. Detta förklaras närmare i meddelandet *Prospects for the internal gas and electricity market*. Ramorganisationen kommer att främja dialogen mellan berörda aktörer med

³⁴ Kom (2007) 841

beaktande av socioekonomiska aspekter och miljöaspekter. Ramorganisationen kommer att upprätta – i fullständig överensstämmelse med nationella planeringsförfaranden – regionala planer för nätutveckling och göra prognoser för balans mellan utbud och efterfrågan (för topp- och baslast). Organisationen kommer att utföra sina uppgifter med beaktande av yttranden från tillsynsmyndigheter och andra relevanta forum för el- och gassektorn (dvs. Florensforumet respektive Madridforumet).

Denna ökade samordning bör kompletteras med en översikt över planeringen och utvecklingen av infrastruktur utifrån ett mer europeiskt perspektiv. Potentiella investerare inom produktion och överföring har behov av aktuell information om utvecklingen på kort och medellång sikt. Det europeiska energiförsörjningsobservatoriet³⁵ bör därför analysera behovet av ny infrastruktur i EU. På grundval av sådana analyser kommer kommissionen, vid behov, att föreslå ändringar av TEN-E-riktlinjerna och fastställa ytterligare prioriterad infrastruktur av europeiskt intresse. Eventuella potentiella brister bör identifieras i förväg för att göra det möjligt för marknaderna att reagera. Observatoriet bör tillhandahålla tekniskt och materiellt stöd till de samordnare som utsetts av EU.

3.4. Snabbare tillståndsförfaranden

Tidskrävande rättsliga förfaranden och tillståndsförfaranden hindrar i hög grad utvecklingen av viss gasinfrastruktur och vissa projekt för elöverföring. Uppsplittrade förfaranden, kraftigt motstånd från lokala och regionala grupper, omotiverat utnyttjande av vetorätt samt en uppsjö av olika enheter som ansvarar för beviljandet av tillstånd – allt detta utgör stora hinder. När det gäller sammankopplingar mellan medlemsstater försenas tillståndsförfarandena ofta av bristande samordning och olika tidsramar.

Trots att vissa länder har infört förenklade tillståndsförfaranden kvarstår de största problemen. Det kan i en del fall ta mer än 10 år att bygga en ny sammankoppling, medan byggtiden för en vindkraftspark eller ett kombicykelkraftverk är 2–3 år.

I USA har man tidigare haft liknande problem (t.ex. strömavbrott i Kalifornien på grund av otillräcklig sammankoppling och en dåligt utformad marknadsmodell som ledde till marknadsmissbruk). Följden av detta har blivit att planerings- och tillståndsbeslut om infrastruktur som passerar delstatsgränser i dag fattas på federal nivå när det har uppstått kraftiga förseningar av färdigställandet av prioriterad nätinфраstruktur i en delstat. Besluten får dock fattas federalt bara om de prioriterade projekten inte fått tillstånd på delstatsnivå inom utsatt tid. De federala besluten fattas av den amerikanska federala energiregleringsmyndigheten (*US Federal Energy Regulatory Commission, FERC*).

Kommissionen anser att en sådan strategi inte är lämplig för EU. Det krävs emellertid verkningfulla åtgärder för det skall finnas ett realistiskt hopp om att EU:s gas- och elinfrastruktur på ett effektivt sätt skall kunna anpassas till de ändrade förhållandena på dagens energimarknader. Det är absolut nödvändigt att förkorta planerings- och anläggningstiden för prioriterad infrastruktur i EU samtidigt som vederbörlig hänsyn tas till miljö-, säkerhets- och hälsoaspekter.

För det första bör det faktum att vissa prioriterade projekt på grundval av TEN-E-riktlinjerna har förklarats vara av ”europeiskt intresse” bidra till att i hög grad påskynda dem. Denna

³⁵ Förslaget om att inrätta detta centrum finns i *Strategic European Energy Review, SEER*.

förklaring omfattar upprättandet av en tidsplan för att projektets genomförande, med uppgifter om projektets planerade gång genom tillståndsprocessen (samordnade bedömningar kan bidra till att förenkla de olika förfarandena i processen). För att säkerställa att en sådan förklaring är effektiv anser kommissionen att identifieringen av projekt av europeiskt intresse i framtiden bör omfattas av stränga villkor. En sådan förklaring bör endast beviljas projekt som har en betydande inverkan på kraftflödet och på handeln i den berörda regionen, en tydlig och realistisk planerings- och tillståndsfas, samt ett positivt och betydande mervärde för Europa. Dessutom måste samtliga berörda parter vara överens.

För det andra kommer kommissionen, efter samråd med medlemsstaterna och viktiga aktörer, att föreslå en rationalisering av nationella tillståndsförfaranden.

Åtgärd 4: Förenkling av tillståndsförfaranden

Under 2007 kommer kommissionen att börja revidera TEN-E-riktlinjerna med innebörden att medlemsstaterna, med fullt beaktande av subsidiaritetsprincipen, skall inrätta nationella förfaranden enligt vilka planerings- och tillståndsprocesser för projekt av europeiskt intresse skall ta högst fem år.

Detta innebär inte att det bör fastställas nya standarder på EU-nivå om de väsentliga frågor som skall övervägas under ett planeringsförfarande, utan rör endast kravet att i sådana fall se till att nationella förfaranden slutförs inom en rimlig tidsram, samtidigt som miljölagstiftningen följs och allmänhetens legitima intressen beaktas. Detta bör kompletteras med jämförande analyser (*benchmarking*) av bästa praxis för bedömning av nationella standarder.

3.5. Tydliga investeringsvillkor

TEN-E-projekt bör i första hand finansieras av de berörda ekonomiska aktörerna. Investeringsstakten för nya överföringsledningar har emellertid avtagit. Denna utveckling kan till viss del bero på tidigare reservkapacitet, men det är också så att den befintliga utformningen av marknaden inte skapar några incitament för effektiva investeringar i överföringskapacitet. Olämpliga regionala modeller för fastställandet av priser döljer på ett onödigt sätt mellanregionala överbelastningar i överföringen eller tillhandahåller varken korrekt eller aktuell information om överföringsnätets prestanda. Övrigt är att den låga investeringsstakten inte stämmer överens med den privata sektorns ökade intresse av investeringar i långsiktiga infrastrukturprojekt.

Det är därför grundläggande att det finns ett stabilt och attraktivt regelverk som gör det möjligt för den privata sektorn att förutse ett lyckat genomförande av sina investeringar och att garantera en stabil avkastningsgrad, samtidigt som kunderna erbjuds en hög servicenivå. I det åtföljande meddelandet om den inre el- och gasmarknaden lägger kommissionen fram ett antal åtgärder med just sådana mål i åtanke. Förslagen rör framför allt *unbundling*, dvs. separation av överföring och distribution från energiföretagens övriga verksamheter (t.ex. produktion), samt behovet att stärka inflytandet och oberoendet hos energisektorns tillsynsmyndigheter. Meddelandet tar också upp ökad insyn och öppenhet.

Offentlig finansiering av TEN-E har varit en utmärkt drivkraft som gör det möjligt för privata aktörer att ge sig in på att färdigställa infrastrukturprojekt som är förknippade med tidsödande förfaranden eller höga kostnader. EU-finansiering minskar riskerna för förseningar – den

skapar incitament för att inom ramen för projekt undersöka nyttan av ny teknik, och den kan vara en bidragande positiv faktor för beslut om specifika projekt.

EU måste arbeta med inriktning på en bättre fungerande energiinfrastruktur. Den nuvarande budgeten för TEN-E (20 miljoner euro/år) kommer inte att räcka till för att få till stånd de omfattande nya investeringar som krävs. TEN-E-budgeten står i dag inför följande problem:

- Det allt större behovet av att integrera ”grön el” i kraftnätet.
- Ökande infrastrukturbehov till följd av EU:s utvidgning till 27 medlemsstater.
- Behovet av att ytterligare förbättra sammanhållningen enligt vad som föreskrivs i fördraget och TEN-E-riktlinjerna, samt att ansluta ett större antal regionala separata marknader inom en enda marknad (integrering av den nya sydöstra energigemenskapen, integrering av UCTE-systemet med andra system, t.ex. CIS och förbindelsen Europa–Medelhavsområdet etc.).

Därför måste man överväga huruvida EU:s nuvarande finansieringsnivå är tillräcklig för att målen för den europeiska energipolitiken skall kunna uppfyllas.

Åtgärd 5: EU:s finansiella stöd

Kommissionen kommer att utreda om det krävs ökad EU-finansiering för TEN-E-näten för att tillgodose ovannämnda behov.

När det gäller framtiden bör TEN-E-finansiering främst utnyttjas för socioekonomiska studier och planeringsstudier av projekt som har mycket större konsekvenser för EU (t.ex. en utvidgning av det synkrona UCTE-systemet till angränsande länder eller integrering av havsbaserad vindkraft i stamnätet). När det gäller gas skulle sådana studier bland annat kunna undersöka följande frågor: standarder i fråga om gaskvalitet, eventuell teknisk harmonisering och effekten av försörjningsledning på inre efterföljande gasnät.

I gemenskapens strategiska riktlinjer för sammanhållningspolitiken 2007–2013 har man som en prioriterad punkt angett behovet att lösa problemen som är förknippade med Europas omfattande användning av traditionella energiresurser. Bland åtgärderna ingår stöd till färdigställande av sammanlänkningsnät – med särskilt fokus på de transeuropeiska energinäten –, förbättring av elnät samt färdigställande och förbättring av nät för överföring och distribution av gas. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna – framför allt dem som anslöts till EU 2004 och 2007 – och deras regioner att praktiskt omsätta riktlinjerna i sina investeringsprogram. Det krävs också en närmare samordning med EIB och Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD) för att underlätta investeringar av transeuropeiskt slag. Båda dessa finansiella institutioner bör betrakta projekt av europeiskt intresse som en av sina högsta prioriteringar på utlåningssidan. När det gäller projekt som rör länder som omfattas av den europeiska grannskapspolitiken skulle finansiering kunna göras tillgänglig inom ramen för grannskapsinvesteringsfonden. Fonden beräknas alstra fyra till fem gånger det stödbelopp som finns tillgängligt under instrumentet för den europeiska grannskapspolitiken. På samma sätt kan låneinstrumentet *African Infrastructure Facility* bidra till att främja betydelsefulla energiförbindelser till Europa.

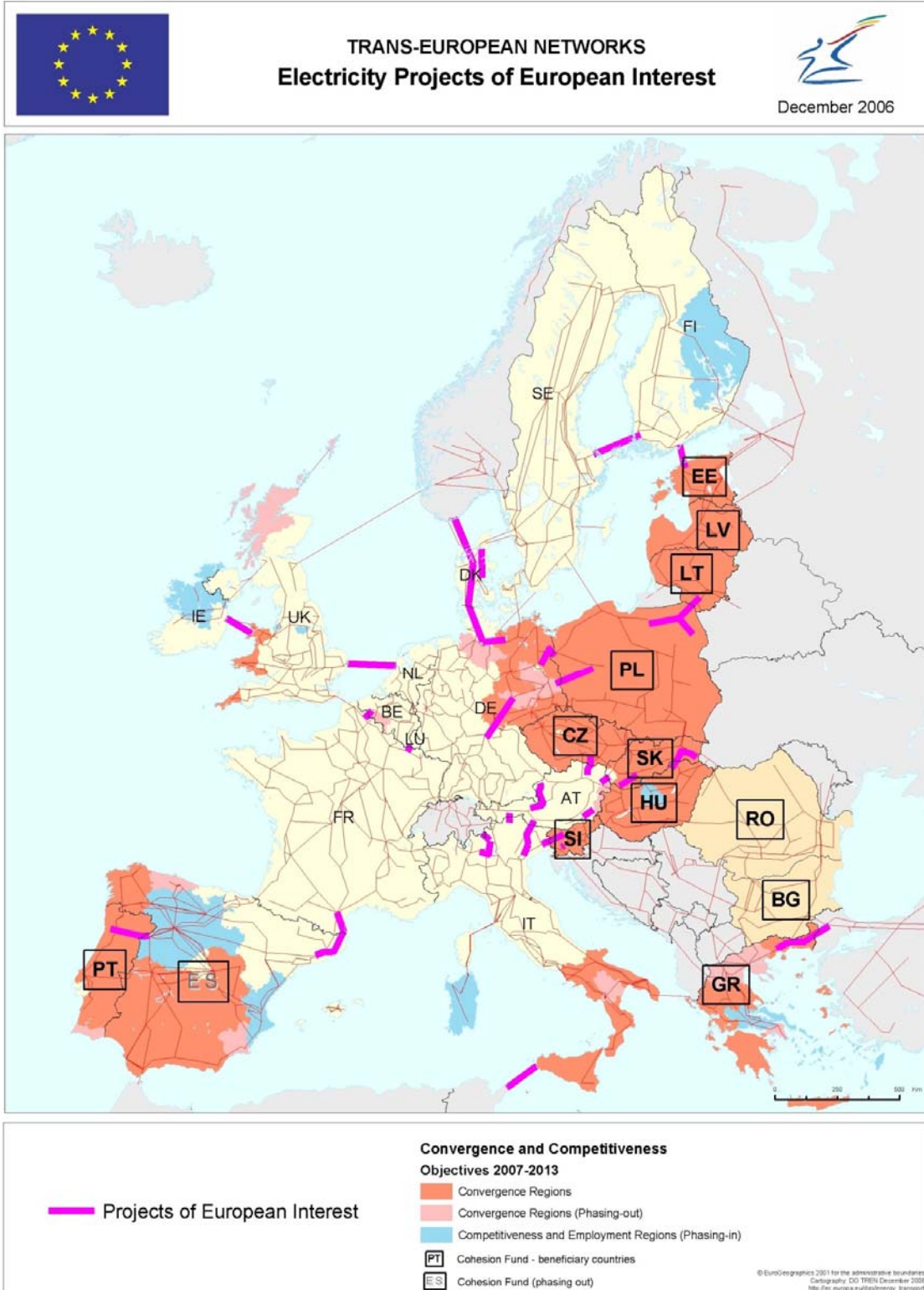
För att undvika tänkbara effekter för konkurrensen på den liberaliserade energimarknaden, effekter som kan uppstå genom offentligt stöd till investeringar i infrastruktur, är det samtidigt nödvändigt att följa gemenskapens regler för statligt stöd.

4. SLUTSATSER

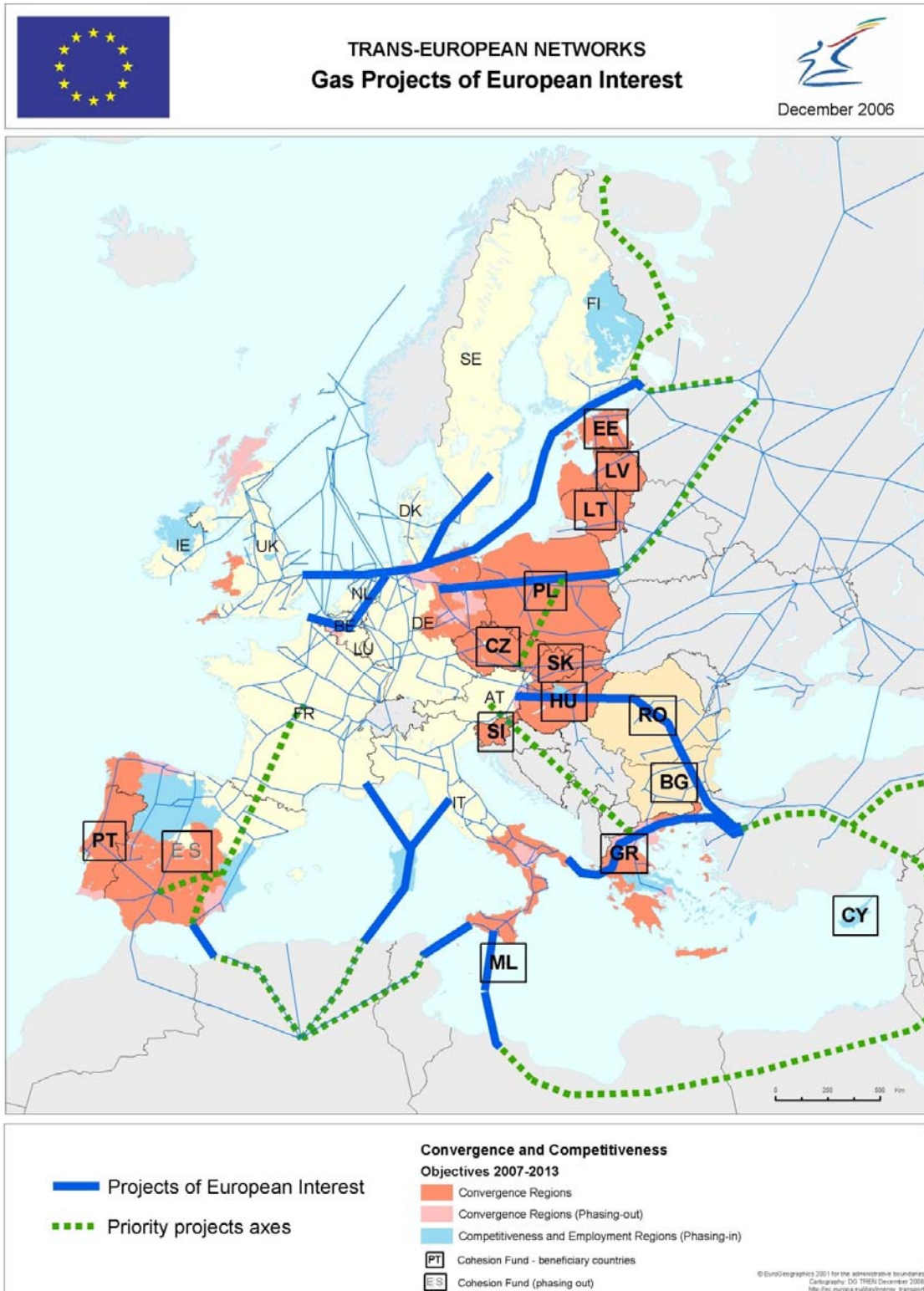
Om den nuvarande takten för investering i infrastruktur fortsätter, kommer EU inte att kunna skapa en fungerande inre energimarknad. EU kommer inte att kunna integrera den erforderliga ökningen av elproduktion från förnybara källor. EU kommer dessutom att fortsätta att få betala dyrt för överbelastning och för upprätthållandet av ineffektiv kapacitet i energiområden som är otillräckligt sammankopplade.

Ett fullständigt och beslutsamt genomförande av projekt av europeiskt intresse samt av de åtgärder som beskrivs i detta meddelande är absolut nödvändigt.

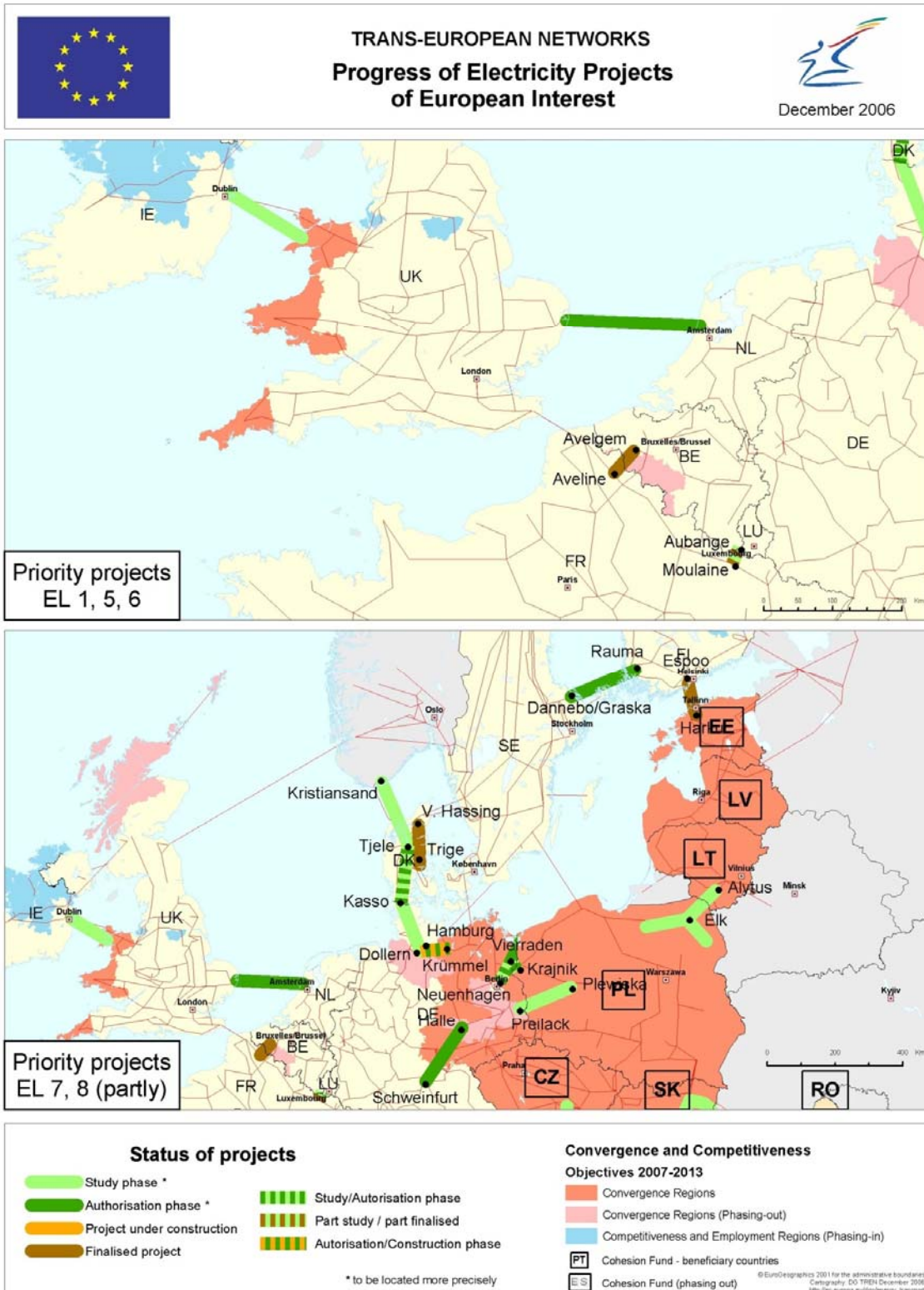
Bilaga 1

Bilaga 2

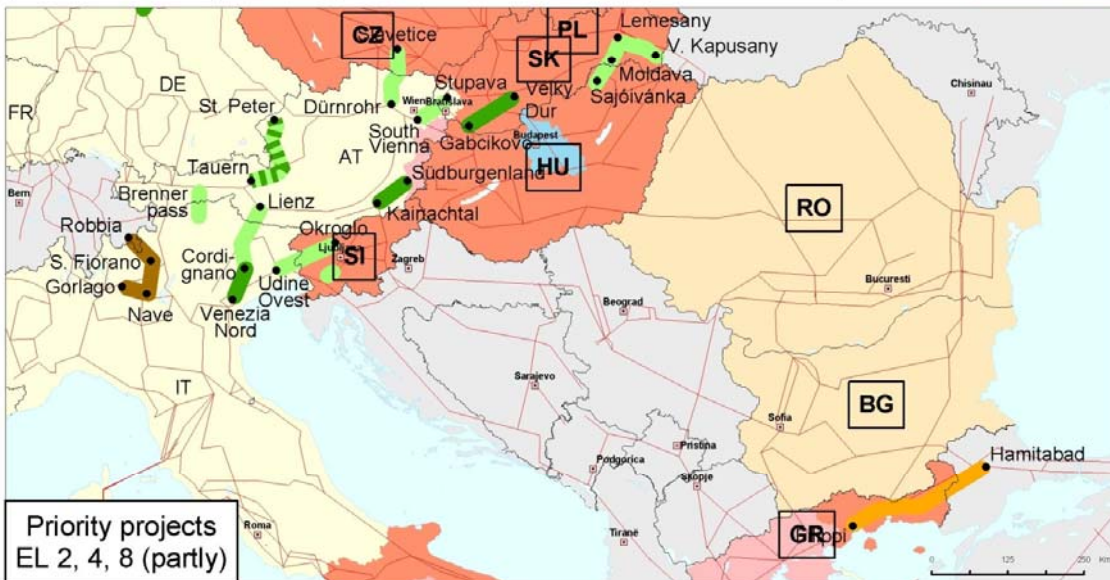
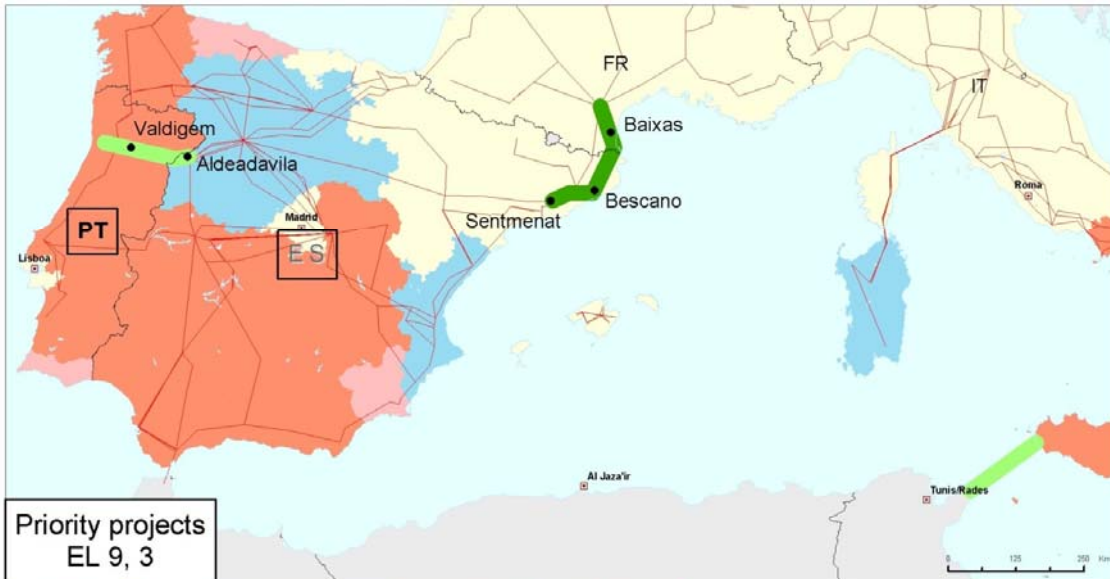

SV
18
SV

Bilaga 3

TRANS-EUROPEAN NETWORKS Progress of Electricity Projects of European Interest

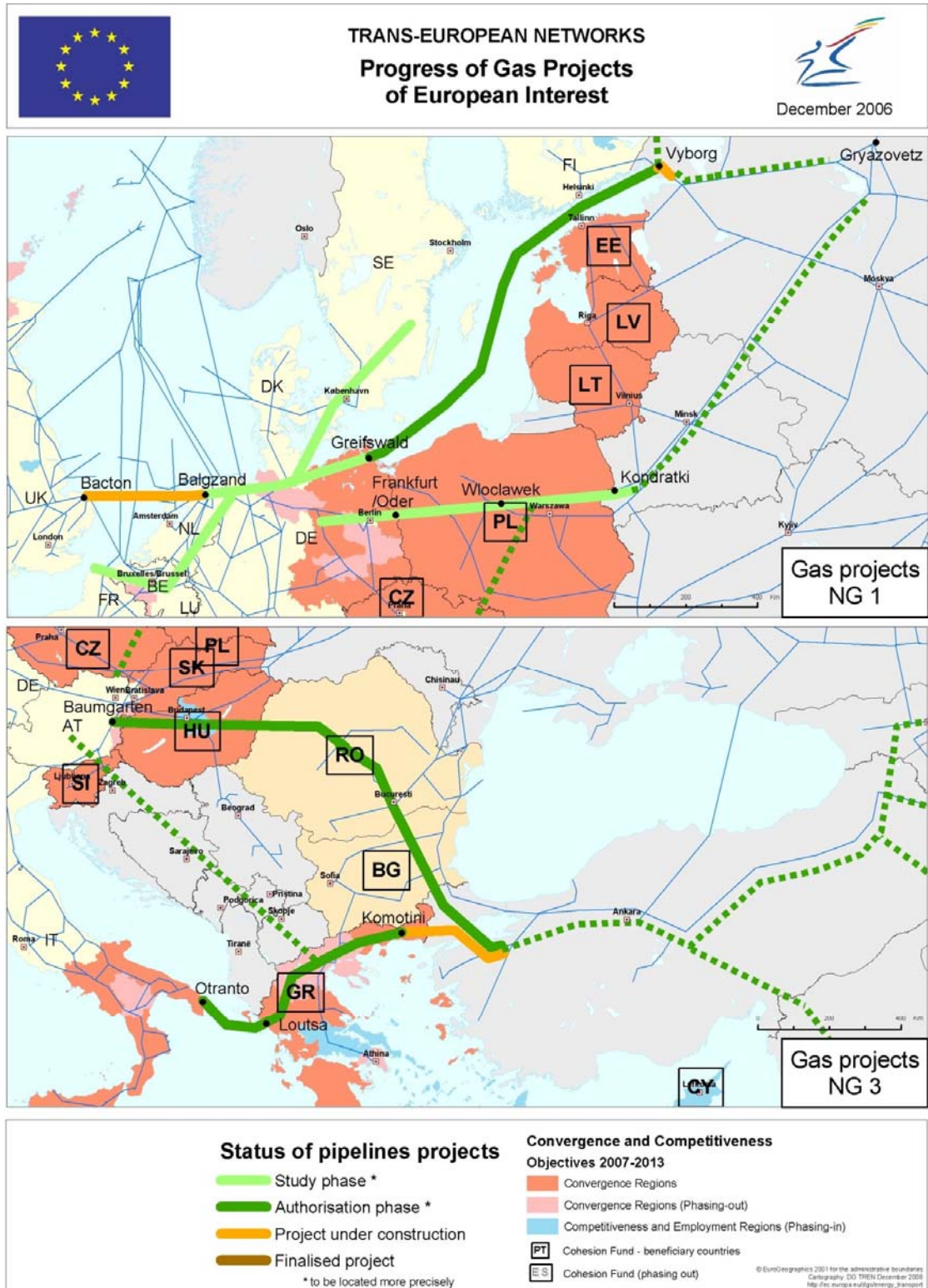

Status of projects		Convergence and Competitiveness Objectives 2007-2013	
Study phase *	Study/Authorisation phase	Convergence Regions	Competitiveness and Employment Regions (Phasing-in)
Authorisation phase *	Part study / part finalised	Convergence Regions (Phasing-out)	Cohesion Fund - beneficiary countries
Project under construction		Cohesion Fund (phasing out)	
Finalised project			

* to be located more precisely

© EuroGeographics 2001 for the administrative boundaries
Cartography: DG TRNS December 2006
http://ec.europa.eu/transport

Bilaga 4

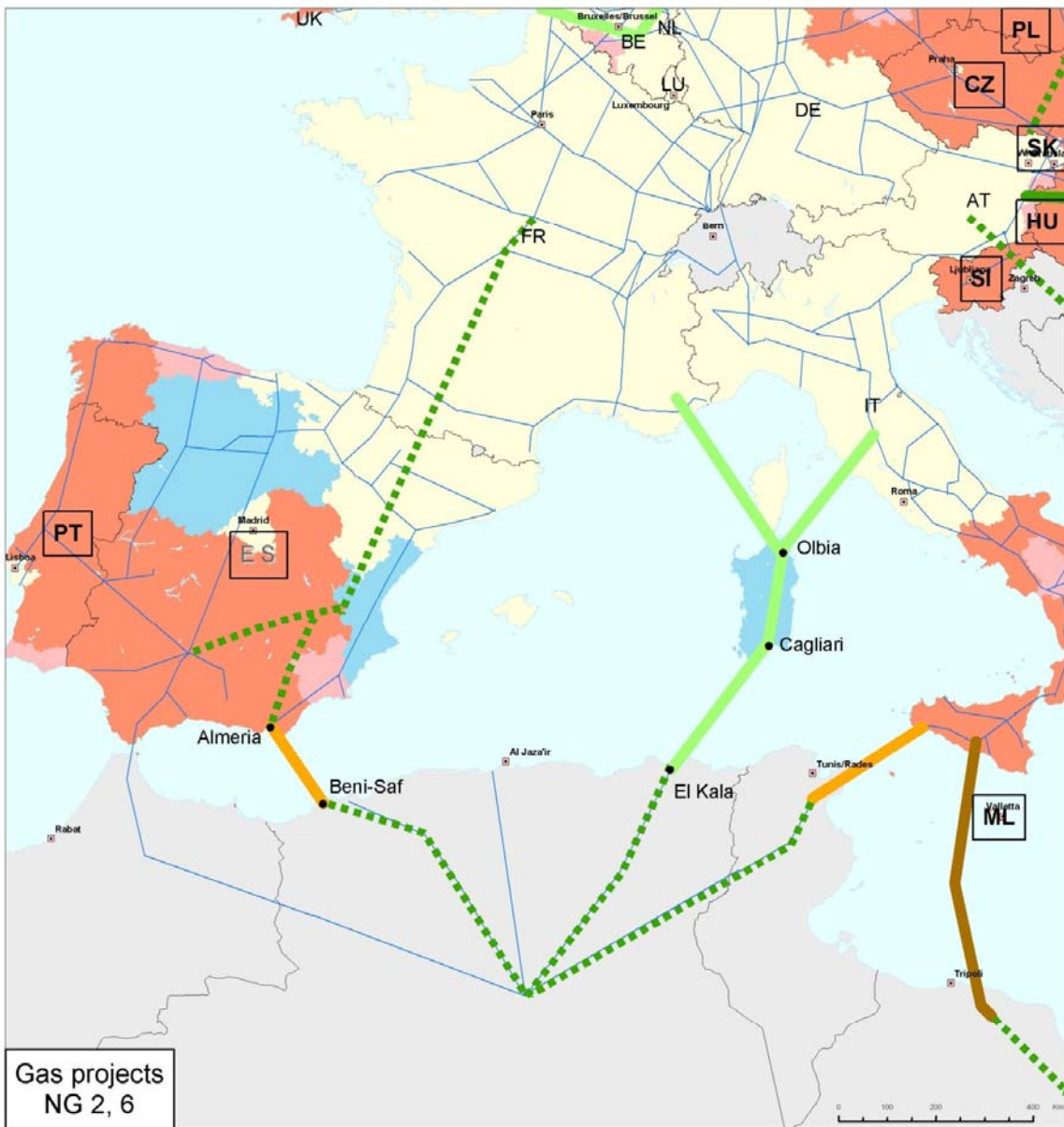

TRANS-EUROPEAN NETWORKS
Progress of Gas Projects
of European Interest

December 2006

<p>Status of pipelines projects</p> <ul style="list-style-type: none"> — Study phase * — Authorisation phase * — Project under construction — Finalised project <p><small>* to be located more precisely</small></p>	<p>Convergence and Competitiveness Objectives 2007-2013</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Convergence Regions ■ Convergence Regions (Phasing-out) ■ Competitiveness and Employment Regions (Phasing-in) PT Cohesion Fund - beneficiary countries ES Cohesion Fund (phasing out) <p><small>© EuroGeographics 2001 for the administrative boundaries Cartography: DG TREN December 2006 http://ec.europa.eu/energy/transport</small></p>
---	---